

สมุหัตถ์ทิต

ในัตถ์ทิตนี้มีปัจจัย ๓ ตัว คือ กณ, ณ, ตา สำหรับใช้แทน สมุห
ศัพท์อย่างเดียว แปลว่า ประชุม, ผุง, หมู่, เป็นต้น.

ปัจจัยที่เนื่องด้วย ณ แม้ ณ นั้นจะอยู่หน้าหรือหลังก็ต้องลบเสีย
เช่น กณ ปัจจัย ณ อยู่เบื้องหลังก็ต้องลบทิ้งเสีย เหลือไว้แต่ ก

ส่วนอำนาจของ ณ นั้น ให้พฤทธิสระต้นคำ คือ อ เป็น อา, อิ เป็น
เอ, อุ เป็น โอ

ในรูปวิเคราะห์ของัตถ์ทิตนี้ ศัพท์หน้าต้องประกอบเป็นฉัญจวิภัตติ
พหูวนะเสมอ เพื่อแสดงให้เห็นว่า คำว่า หมู่ ต้องหมายความว่า มาก

สกุณัน สมุโห สากุณโก

กณ ปัจจัย

ตัวอย่างที่ ๑

มนุสฺสานัน สมุโห มานุสโก
(อ.ประชุม แห่งมนุษย์ ท. ชื่อว่า มานุสกะ)

ตัวอย่างที่ ๒

มยุรานัน สมุโห มายุรโก
(อ.ประชุม แห่งนกยูง ท. ชื่อว่า มายุรกะ)

ณ ปัจจัย

ตัวอย่างที่ ๑

มนุสฺสานัน สมุโห มานุโส

(อ.ประชุม แห่งมนุษย์ ท. ชื่อว่า มานุสะ)

ตัวอย่างที่ ๒

มยุรานัน สมุโห มายุโร

(อ.ประชุม แห่งนคยง ท. ชื่อว่า มายุระ)

ตัวอย่างที่ ๓

กโปตานัน สมุโห กาโปโต

(อ.ประชุม แห่งนคพิราบ ท. ชื่อว่า กาโปตะ)

ตา ปัจจัย

ตัวอย่างที่ ๑

คามานัน สมุโห คามตา

(อ.ประชุม แห่งชาวบ้าน ท. ชื่อว่า คามตา)

ตัวอย่างที่ ๒

ชนานัน สมุโห ชนตา

(อ.ประชุม แห่งชน ท. ชื่อว่า ชนตา)

ตัวอย่างที่ ๓

สหายนัน สมุโห สหายตา

(อ.ประชุม แห่งสหอย ท. ชื่อว่า สหายตา)

แบบฝึกหัดท้ายบท

๑. ราชปุตุตโก ลงปัจจัยอะไร ในตัทธิตไหน จงวิเคราะห์
๒. ราชปุตุโต ลงปัจจัยอะไร ในตัทธิตไหน จงวิเคราะห์
๓. มาตุรโก ลงปัจจัยอะไร ในตัทธิตไหน จงวิเคราะห์
๔. มาตุโร ลงปัจจัยอะไร ในตัทธิตไหน จงวิเคราะห์
๕. กาโปโต ลงปัจจัยอะไร ในตัทธิตไหน จงวิเคราะห์